

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ЧАЙКОВСЬКИЙ Андрій Олегович

УДК 658.5:330.131.5

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА ПП «КВАНТА –ЛЧ»

Спеціальність 051 «Економіка»

Подається на здобуття першого (бакалаврського) рівня

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____

Керівник роботи
ВАЛІНКЕВИЧ Наталя Василівна
доктор економічних наук, професор

м. Житомир – 2026

Висновок кафедри економіки, підприємництва та туризму
за результатами попереднього захисту кваліфікаційної роботи

Протокол засідання кафедри економіки, підприємництва та туризму

№ ____ від « ____ » _____ 2026 р.

Завідувач кафедри економіки,

підприємництва та туризму,

д. е. н., професор

_____ Наталія ВАЛІНКЕВИЧ

« ____ » _____ 2026 р.

Гарант ОПП «Економіка»

першого (бакалаврського) рівня,

к. е. н., доцент

_____ Інна ГРАБЧУК

« ____ » _____ 2026 р.

Результат захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Чайковський Андрій Олегович

захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК _____

АНОТАЦІЯ

Чайковський А.О. Ефективність використання виробничого потенціалу підприємства ПП «КВАНТА–ЛЧ». – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2026 р.

У роботі узагальнено теоретичні підходи до сутності виробничого потенціалу підприємства, його структури, чинників формування та методів оцінки ефективності використання. Проведено аналіз ефективності використання виробничого потенціалу ПП «КВАНТА–ЛЧ» та виявлено ключові проблеми та резерви підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності виробничого потенціалу що сприятиме зростанню продуктивності та фінансових результатів.

Ключові слова: виробничий потенціал, ефективність, підприємство, основні засоби, оборотний капітал, рентабельність, модернізація.

ANNOTATION

Chaikovskiy A.O. Efficiency of Using the Production Potential of the Enterprise PP «KVANTA–LCH». – Qualification work on the rights of a manuscript. Polissia National University, Zhytomyr, 2026.

The study summarizes theoretical approaches to the essence of an enterprise's production potential, its structure, formation factors, and methods for assessing efficiency. An analysis of the efficiency of using the production potential of PP «KVANTA–LCH» was conducted, and key problems and reserves for improving the efficiency of resource utilization were identified. Measures aimed at improving the efficiency of production potential were proposed, which will contribute to increased productivity and improved financial performance.

Keywords: production potential, efficiency, enterprise, fixed assets, working capital, profitability, modernization.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПП «КВАНТА-ЛЧ».....	14
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	21
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПП «КВАНТА- ЛЧ».....	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання ефективно використання виробничого потенціалу є важливою передумовою стабільного розвитку та конкурентоспроможності підприємства. Посилення конкуренції, обмеженість ресурсів і нестабільність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність раціонального використання виробничих можливостей підприємств. Для ПП «Кванта-ЛЧ» це питання є особливо актуальним, оскільки результати діяльності підприємства значною мірою залежать від ефективності використання основних засобів, трудових ресурсів і виробничих потужностей. В умовах воєнного стану та економічної нестабільності особливого значення набувають оптимізація виробничих процесів, скорочення витрат і підвищення продуктивності праці. Ефективне використання виробничого потенціалу сприятиме покращенню якості продукції, зростанню прибутковості та зміцненню ринкових позицій підприємства.

Питання ефективності використання виробничого потенціалу підприємства є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів ефективного використання ресурсів підприємства зробили українські науковці, зокрема В. Геєць, О. Амоша, П. Саблук, І. Бланк, які досліджували проблеми формування, розвитку та раціонального використання виробничих ресурсів підприємства, а також шляхи підвищення ефективності господарської діяльності. Серед зарубіжних учених вагомий внесок у розвиток теорії управління та забезпечення ефективного функціонування підприємств зробили М. Портер, П. Друкер, Ф. Тейлор і А. Файоль. Праці яких стали основою сучасних підходів до управління підприємством, організації виробництва та підвищення ефективності використання виробничого потенціалу.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження ефективності використання виробничого потенціалу

ПП «Кванта-ЛЧ» шляхом оцінки забезпеченості підприємства виробничими ресурсами та результативності їх використання, а також розробки практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності виробничого потенціалу підприємства.

Для досягнення поставленої мети було поставлено та виконано такі завдання:

- визначити економічну сутність і значення виробничого потенціалу підприємства;
- проаналізувати основні методи оцінки ефективності використання виробничого потенціалу;
- здійснити оцінку ефективності використання виробничого потенціалу підприємства;
- визначити ключові проблем ефективності використання виробничих ресурсів підприємства;
- розробити шляхи підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ».

Об'єктом дослідження є процес формування та використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінки ефективності використання виробничого потенціалу підприємства, а також сукупність факторів і показників, що впливають на результативність його функціонування.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Метод аналізу та синтезу застосовано для вивчення теоретичних засад формування та використання виробничого потенціалу підприємства. Метод порівняння використано для оцінки динаміки основних показників діяльності ПП «Кванта-ЛЧ». За допомогою методу узагальнення сформовано висновки та пропозиції за результатами дослідження. У роботі також застосовано економіко-статистичні методи, зокрема аналіз фінансово-економічних

показників, коефіцієнтний метод для оцінки ефективності використання виробничих ресурсів, а також графічний метод для наочного відображення результатів дослідження.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові акти України, що регулюють діяльність підприємств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань ефективності використання виробничого потенціалу, а також навчальна та методична література. Практична частина роботи ґрунтується на даних фінансової та статистичної звітності ПП «Кванта-ЛЧ» та аналітичних матеріалах щодо його господарської діяльності за 2023-2025 рр.

Перелік публікацій автора за темою дослідження:

1. Оптимізація структури виробничого потенціалу, як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Стратегії сталого розвитку: економіка, бізнес та ефективне управління: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, 15.04.2026 р. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2026. С. 896-900.

2. Теоретичні аспекти формування виробничого потенціалу підприємства. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 4.06.2026 р. м. Житомир, Поліський національний університет, 2026. С. 355-357.

3. Фінансово-облікове забезпечення розвитку виробничого потенціалу підприємства в умовах сучасних викликів. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 4.06.2026 р. м. Житомир, Поліський національний університет, 2026. С. 413-415.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сучасного ринкового середовища виробничий потенціал підприємства виступає одним із ключових чинників забезпечення ефективності його функціонування та конкурентоспроможності. Саме рівень формування, розвитку та раціонального використання виробничого потенціалу визначає можливості підприємства щодо здійснення господарської діяльності, оптимізації виробничих процесів, підвищення результативності використання ресурсів і забезпечення стабільного економічного розвитку. Крім того, ефективне управління виробничим потенціалом сприяє адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища та підвищує його здатність реагувати на сучасні економічні виклики.

Виробничий потенціал підприємства є складною та багатогранною економічною категорією, що характеризує сукупність наявних ресурсів, виробничих можливостей і здатність підприємства забезпечувати досягнення поставлених цілей. Його основу становлять матеріальні, трудові, фінансові, технологічні та інформаційні ресурси, ефективне поєднання й використання яких забезпечує безперервність виробничого процесу та отримання високих результатів діяльності підприємствам [2].

Питання сутності та ефективності використання виробничого потенціалу досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені. У науковій літературі сформовано різні підходи до трактування поняття «виробничий потенціал підприємства». Одні науковці розглядають його як сукупність виробничих ресурсів підприємства [8, 10], інші акцентують увагу на здатності ефективного використання цих ресурсів для досягнення стратегічних цілей і формування конкурентних переваг [6, 11, 24]. Варто зазначити, що сучасні підходи також доповнюють ресурсний аспект управлінськими, інноваційними та функціональними характеристиками, що забезпечує

комплексне розуміння даної економічної категорії. Для систематизації наукових підходів до трактування сутності понять «потенціал» і «потенціал підприємства» доцільно узагальнити основні визначення, запропоновані вітчизняними та зарубіжними науковцями, що наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення термінів «потенціал» та «потенціал підприємства»

Автор	Характеристика поняття
В. Гесць [10]	Потенціал розглядається як сукупність ресурсів і можливостей на макро- та мікрорівнях, що визначають розвиток економічної системи та підприємств.
І. Бланк [5]	Економічний потенціал підприємства визначається як сукупність фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, що забезпечують його функціонування та розвиток.
О. Кузьмін [19]	Потенціал підприємства це інтегрована система можливостей, яка формується під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів середовища.
М. Чумаченко [22]	Виробничий потенціал підприємства є основою економічного потенціалу і визначається його виробничими можливостями та ресурсним забезпеченням.
С. Руденко [21]	Виробничий потенціал це багаторівнева системна характеристика підприємства, що відображає його здатність досягати результатів через поєднання ресурсів, технологій та управління.
О. Гончарук [8]	Виробничий потенціал визначається як можливість випуску конкурентоспроможної продукції за умов ефективного використання ресурсів і компетенцій підприємства.
Л. Федулова [24]	Потенціал підприємства включає інноваційні та стратегічні можливості, що забезпечують його конкурентоспроможність і розвиток у довгостроковій перспективі.
П. Друкер [12]	Потенціал підприємства розглядається як здатність організації ефективно використовувати знання, управлінські підходи та інновації для досягнення результатів і забезпечення розвитку.
М. Портер [30]	Потенціал підприємства визначається як здатність формувати та підтримувати конкурентні переваги на ринку через ефективне використання ресурсів і стратегічне позиціонування.

Джерело: сформовано автором

Узагальнюючи існуючі підходи, можна зробити висновок, що виробничий потенціал підприємства є інтегральною характеристикою, яка відображає не лише наявність ресурсів, а й спроможність їх раціонального та ефективного використання з метою досягнення запланованих результатів діяльності [17].

Виробничий потенціал підприємства є складною економічною категорією, що відображає сукупність ресурсів і можливостей суб'єкта господарювання щодо здійснення виробничої діяльності та досягнення запланованих результатів. Його багатогранність обумовлює необхідність систематизації за різними класифікаційними ознаками, що дозволяє детально визначити структуру, функції та рівень використання. Узагальнення наукових підходів дає змогу виділити основні напрями класифікації виробничого потенціалу, що наведені на рис. 1.1.

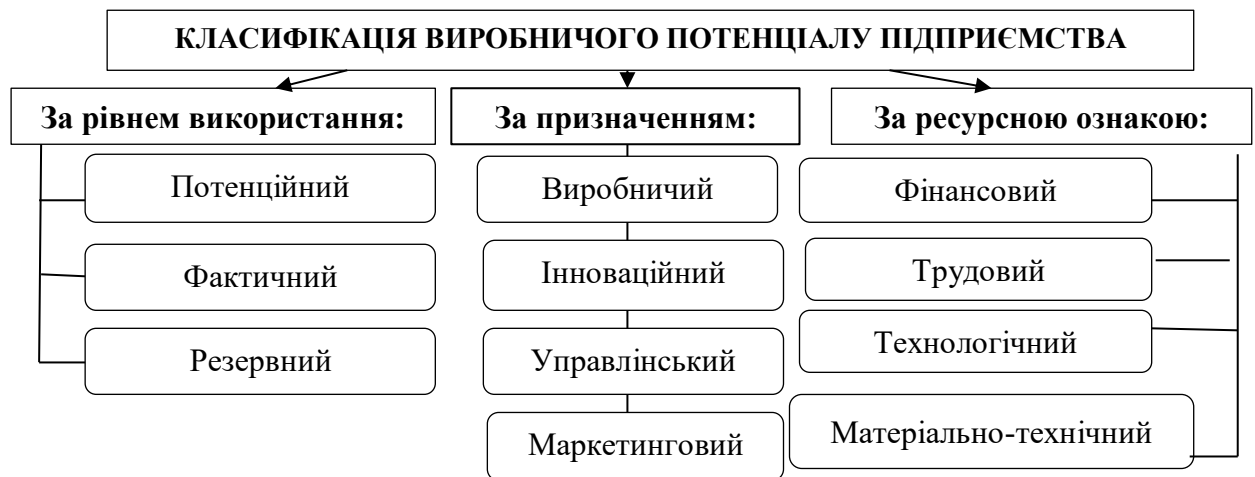

Рис. 1.1 Класифікація виробничого потенціалу підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [17,19]

Класифікація виробничого потенціалу за рівнем використання передбачає виокремлення потенційного, фактичного та резервного потенціалу, що характеризують ступінь залучення ресурсів у виробничий процес. За ресурсною ознакою виробничий потенціал включає матеріально-технічну, трудову, технологічну та фінансову складові, які визначають забезпеченість підприємства необхідними ресурсами та рівень їх використання. Водночас за функціональним призначенням доцільно виділяти виробничий, інноваційний, управлінський і маркетинговий потенціали, що відображають напрями реалізації можливостей підприємства. Така структуризація дозволяє комплексно оцінити виробничий потенціал, виявити резерви підвищення ефективності діяльності та обґрунтувати напрями його подальшого розвитку.

Формування виробничого потенціалу підприємства здійснюється під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників, які визначають рівень ресурсного забезпечення, ефективність функціонування та можливості подальшого розвитку підприємства. Систематизація чинників, наведених на рис.1.2 дозволяє простежити взаємозв'язок між окремими елементами та оцінити їх вплив на процес формування виробничого потенціалу.

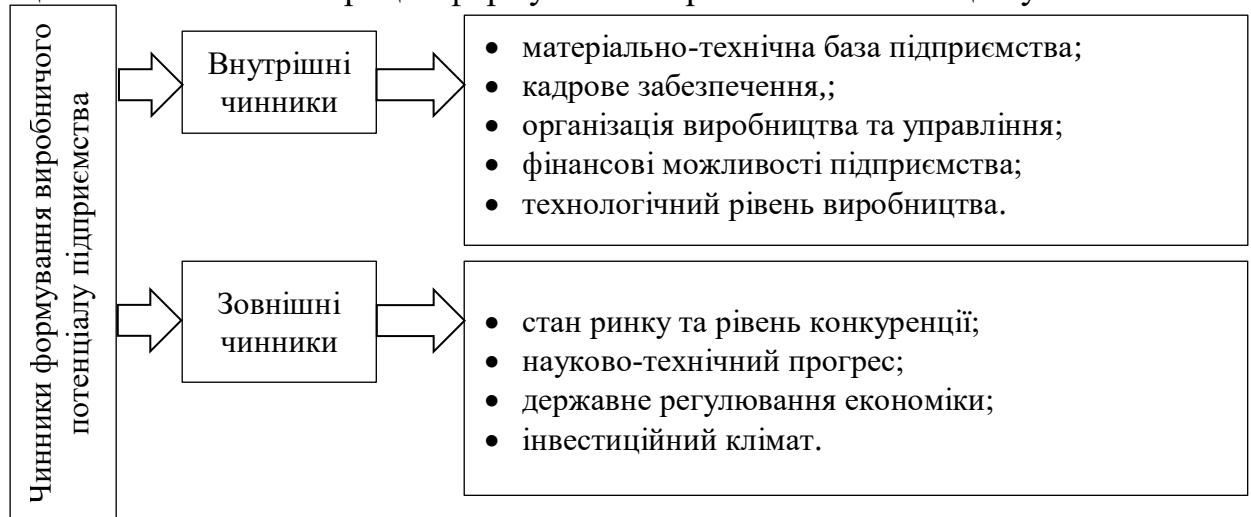

Рис. 1.2 Чинники формування виробничого потенціалу підприємства

Джерело: створено автором на основі [21].

Формування виробничого потенціалу підприємства зумовлюється комплексною взаємодією внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать матеріально-технічна база, кадрове забезпечення, рівень організації виробництва та управління, фінансові можливості й технологічний рівень підприємства. Саме вони визначають структуру виробничого потенціалу, ефективність використання ресурсів, рівень продуктивності праці та конкурентоспроможність продукції. Особливе значення має впровадження сучасних технологій, автоматизація виробничих процесів і підвищення кваліфікації персоналу, що сприяють зростанню результативності діяльності підприємства.

Водночас значний вплив на формування та розвиток виробничого потенціалу мають зовнішні чинники, серед яких стан ринку та рівень конкуренції, науково-технічний прогрес, державне регулювання економіки й

інвестиційний клімат. Зазначені чинники формують умови функціонування підприємства та визначають можливості залучення ресурсів, модернізації виробництва й адаптації до змін зовнішнього середовища. Таким чином, ефективність формування та використання виробничого потенціалу значною мірою залежить від здатності підприємства враховувати вплив внутрішніх і зовнішніх чинників та своєчасно реагувати на їх зміни.

Отже, потенціал підприємства є складною економічною категорією, що характеризує сукупність ресурсів, можливостей і здатностей суб'єкта господарювання до здійснення ефективної виробничо-господарської діяльності та досягнення стратегічних цілей. У сучасних умовах господарювання особливого значення набуває не лише формування потенціалу, а й оцінка рівня його використання, оскільки саме вона відображає ефективність функціонування підприємства, рівень конкурентоспроможності та перспективи подальшого розвитку. Діагностика рівня використання потенціалу є важливим елементом системи управлінського аналізу, що дозволяє оцінити ступінь залучення ресурсів у виробничий процес, виявити резерви підвищення ефективності діяльності та сформувати інформаційну основу для прийняття управлінських рішень.

У науковій літературі сформовано різні підходи до оцінки потенціалу підприємства, серед яких найбільш поширеними є ресурсний, витратний, результативний, функціональний та інтегральний підходи. Ресурсний підхід базується на оцінці забезпеченості підприємства ресурсами та рівня їх використання; витратний - на аналізі співвідношення витрат і отриманих результатів; результативний - на оцінці кінцевих показників діяльності підприємства; функціональний - на дослідженні окремих складових потенціалу; інтегральний - на формуванні узагальнюючого показника на основі системи індикаторів. Узагальнення основних підходів до оцінки потенціалу підприємства наведено в Додатку А.

Поряд із теоретичними підходами у практиці управління застосовуються економіко-статистичні, балансові, нормативні та експертні

методи діагностики, які забезпечують комплексний аналіз рівня використання потенціалу підприємства (Додаток Б). Особливе значення має інтегральний підхід, що дозволяє узагальнити результати різних методів аналізу та сформувати комплексну оцінку ефективності функціонування підприємства. Водночас точність інтегральної оцінки значною мірою залежить від обґрунтованості вибору показників, системи вагових коефіцієнтів і якості вихідної інформації. Тому, застосування різних підходів і методів оцінки забезпечує комплексність дослідження, підвищує достовірність результатів аналізу та дозволяє виявити резерви підвищення ефективності використання потенціалу підприємства.

Таким чином, виробничий потенціал підприємства є комплексною економічною категорією, що поєднує сукупність ресурсів, виробничих можливостей і управлінських здатностей суб'єкта господарювання, які забезпечують ефективне здійснення виробничо-господарської діяльності та досягнення стратегічних цілей розвитку. Проведене теоретичне дослідження дало змогу узагальнити наукові підходи до трактування сутності виробничого потенціалу, визначити його основні структурні складові, класифікаційні ознаки та чинники формування, а також систематизувати методичні підходи й методи оцінки рівня його використання. Встановлено, що ефективність функціонування підприємства значною мірою залежить від рівня забезпеченості ресурсами, раціональності їх використання, ступеня впровадження інноваційних технологій та здатності підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Комплексне застосування різних підходів до оцінки виробничого потенціалу забезпечує об'єктивність результатів аналізу, дозволяє виявити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства.

Висновки до Розділу 1

Проведене теоретичне дослідження дозволило встановити, що виробничий потенціал підприємства є складною економічною категорією, яка характеризує сукупність ресурсів, виробничих можливостей та управлінських здатностей суб'єкта господарювання, спрямованих на забезпечення ефективної діяльності та досягнення стратегічних цілей розвитку. В умовах сучасного ринкового середовища рівень формування та використання виробничого потенціалу значною мірою визначає конкурентоспроможність підприємства та його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Узагальнення наукових підходів до трактування сутності виробничого потенціалу дало змогу визначити, що більшість дослідників розглядають його як інтегровану систему ресурсів і можливостей підприємства, ефективне використання яких забезпечує досягнення запланованих результатів діяльності. Дослідження класифікаційних ознак виробничого потенціалу дозволило систематизувати його основні види та структурні складові, а також встановити, що його формування відбувається під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників.

Визначено, що важливим елементом управління виробничим потенціалом є оцінка рівня його використання, яка дає можливість виявити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства та обґрунтувати напрями його подальшого розвитку. Узагальнення методичних підходів засвідчило доцільність комплексного застосування ресурсного, результативного, функціонального та інтегрального підходів, а також економіко-статистичних, нормативних і експертних методів аналізу. Отже, результати проведеного дослідження сформували теоретико-методичне підґрунтя для подальшого аналізу стану та ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ», а також розроблення практичних рекомендацій щодо його вдосконалення та підвищення ефективності функціонування підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПП «КВАНТА-ЛЧ»

Динамічний розвиток сучасного ринку будівельних матеріалів потребує від підприємств не лише потужної сировинної бази, а й високої технологічної гнучкості. ПП «Кванта-ЛЧ» є яскравим прикладом поєднання багаторічного досвіду, унікальних природних ресурсів та інноваційного підходу до виробництва, яке успішно працює на ринку з виробництва продукції з натурального каменю понад 10 років та займається гранітним виробництвом. До структури підприємства входить завод з переробки каменю та власна сировинна база Катеринівське родовище з видобутку граніту абсолютно нового виду лабрадориту, який не має аналогів у світі. Виробничі потужності ПП «Кванта-ЛЧ» дозволяють забезпечити повний виробничий цикл від видобутку блоків до виробництва продукції будь-якої складності та високої якості [32].

Широкий спектр виробничої діяльності ПП «Кванта-ЛЧ» забезпечується інтеграцією високотехнологічного парку обладнання, зокрема систем гідроабразивного різання та автоматизованих ліній термообробки, що дозволяє виготовляти складні архітектурні елементи з високим рівнем точності. Впровадження інноваційних методів обробки натурального каменю та використання унікальної сировинної бази сприяють оптимізації технологічних процесів і досягненню конкурентних параметрів якості готової продукції. Масштабування бізнес-моделі через розвиток регіональної мережі представництв та впровадження індивідуалізованого підходу в управлінні клієнтським досвідом підтверджує стратегічну стійкість підприємства на вітчизняному ринку.

Аналіз фінансових показників діяльності підприємства є ключовим інструментом оцінювання його економічного стану, стабільності та перспектив розвитку. Він дозволяє виявити тенденції зміни фінансових результатів, визначити сильні та слабкі сторони у функціонуванні підприємства, оцінити ефективність використання ресурсів та забезпечити

основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Фінансові результати діяльності ПП «Кванта – ЛЧ» за 2023-2025 рр. наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Фінансові результати діяльності ПП «Кванта-ЛЧ», тис. грн

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2025 р. до 2023 р, +,-.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3469	3956	4120	+651
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3190	3588	3646	+456
Валовий прибуток (збиток) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	279	368	474	+195
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	-425	-542	320	+745
Чистий прибуток (збиток)	181	218	256	+75

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПП «Кванта-ЛЧ»

Дані таблиці свідчать про поступове підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» упродовж 2023-25 рр. Чистий дохід від реалізації продукції зріс з 3469 тис. грн у 2023 р. до 4120 тис. грн у 2025 р., що свідчить про збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції. Особливо позитивною є зміна результату операційної діяльності: якщо у 2023–2024 рр. підприємство отримувало збитки, то у 2025 р. було досягнуто операційного прибутку в розмірі 320 тис. грн. Чистий прибуток також зріс на 75 тис. грн, що підтверджує покращення результативності господарської діяльності та ефективне використання виробничого потенціалу підприємства

Виробничий потенціал підприємства є комплексною системою взаємопов'язаних ресурсів, здатність яких забезпечувати випуск продукції необхідної якості та обсягу безпосередньо визначає конкурентоспроможність суб'єкта господарювання на ринку. Для детального вивчення можливостей ПП «Кванта-ЛЧ» щодо масштабування виробництва та оцінки ефективності використання його матеріально-технічної бази, необхідно проаналізувати склад та динаміку активів підприємства, а саме проведення аналізу структури активів (табл. 2.2), що дозволяє визначити співвідношення між необоротним

капіталом та оборотними засобами, що забезпечують безперервність технологічного процесу.

Таблиця 2.2

Характеристика активів ПП «Кванта – ЛЧ», 2023-2025 рр.

Показники	2023р.		2024р.		2025 р.		2025р. до 2023р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Основні засоби	847	55,1	861	62,0	895	58,3	+48	105,7
первісна вартість	1164	75,8	1248	90,0	1332	86,7	+168	114,4
знос	317	20,6	387	27,9	437	28,5	+120	137,9
Інші необоротні активи	241	15,7	349	25,1	452	29,4	+211	187,6
Усього за розділом І	1088	70,8	1210	87,1	1347	87,7	+259	123,8
Оборотні активи								
Запаси	24	1,6	15	1,1	5	0,3	-19	20,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	342	22,3	108	7,8	165	10,7	-177	48,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	48	3,1	25	1,8	13	0,8	-35	27,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	2	0,1	4	0,3	3	0,2	+1	150,0
Гроші та їх еквіваленти	32	2,1	26	1,9	3	0,2	-29	9,4
Усього за розділом ІІ	448	29,2	178	12,9	189	12,3	-259	42,2
Баланс	1536	100	1388	100	1536	100	0	100

Джерело: розраховано за фінансово-економічною звітністю ПП «Кванта-ЛЧ».

Дані таблиці свідчать про зміни у структурі активів ПП «Кванта-ЛЧ» упродовж 2023–2025 рр., що характеризують особливості формування та використання виробничого потенціалу підприємства. У структурі активів переважають необоротні активи, частка яких у 2025 р. становила 87,7 %, що свідчить про виробничу спрямованість діяльності підприємства. Вартість основних засобів зросла з 847 тис. грн у 2023 р. до 895 тис. грн у 2025 р., що є позитивним фактором для розвитку виробничого потенціалу. Водночас спостерігається скорочення оборотних активів, зокрема дебіторської заборгованості та запасів, що може свідчити про підвищення ефективності управління оборотними коштами. Загалом структура активів підприємства є відносно стабільною та орієнтованою на забезпечення виробничої діяльності.

Основні засоби є визначальною складовою виробничого потенціалу підприємства, оскільки саме вони забезпечують здійснення виробничого процесу, формують технічну базу підприємства та впливають на обсяги і якість виготовленої продукції. Рівень забезпеченості підприємства основними засобами, їх технічний стан, ступінь оновлення та ефективність використання безпосередньо визначають результативність господарської діяльності та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Для оцінки ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» доцільно проаналізувати показники руху та використання основних засобів підприємства, які характеризують інтенсивність їх оновлення, ступінь придатності до експлуатації, рівень зношення та ефективність використання у виробничому процесі. Аналіз зазначених показників дає можливість оцінити рівень технічного розвитку підприємства, ефективність використання виробничих ресурсів та визначити напрями підвищення результативності функціонування підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз показників ефективності використання основних засобів ПП «Кванта - ЛЧ», 2023-2025 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2025р. до 2023р.	
				+;-	у %
Коефіцієнт швидкості обороту, Ко	0,13	0,12	0,14	+0,01	107,7
Період обороту, років	7,70	8,33	7,14	-0,56	92,7
Коефіцієнт зростання, Кз	1,01	1,20	1,17	+0,16	115,8
Коефіцієнт оновлення, Конов.	14	177	157	+143	11,2 рази
Коефіцієнт сукупного відновлення, Кв	0,01	0,20	0,17	+0,16	17,0 разів
Коефіцієнт зношення, Кз	0,44	0,40	0,41	-0,03	93,2
Коефіцієнт придатності, Кп	0,38	0,43	0,40	+0,02	105,3
Віддача основних засобів, грн	4,06	4,16	5,22	+1,16	128,6
Місткість основних засобів, грн	0,24	0,24	0,15	-0,09	62,5
Фондоозброєність, грн	21,35	23,74	24,34	+2,99	114,0
Норма прибутку, %	15,5	19,16	18,86	+3,36	121,7

Джерело: розраховано за фінансово-економічною звітністю ПП «Кванта-ЛЧ».

Зростання фондоозброєності праці свідчить про підвищення рівня технічного забезпечення працівників підприємства та створення кращих умов для здійснення виробничої діяльності, що позитивно впливає на

продуктивність праці та ефективність використання трудових ресурсів. Отже, результати проведеного аналізу свідчать про достатньо ефективне використання основних засобів ПП «Кванта-ЛЧ» та поступове зміцнення його виробничого потенціалу. Разом із тим підприємству доцільно продовжувати процес технічного оновлення обладнання та впровадження сучасних технологій з метою підвищення конкурентоспроможності та результативності виробничої діяльності.

Ефективність використання оборотного капіталу значною мірою впливає на швидкість обороту ресурсів, рівень ліквідності, фінансову стійкість та кінцеві результати господарської діяльності підприємства. Рациональне управління оборотними активами сприяє прискоренню оборотності коштів, зменшенню потреби у додатковому фінансуванні та підвищенню прибутковості діяльності підприємства. Для оцінки ефективності використання оборотного капіталу підприємства було проаналізовано показники його оборотності, тривалості обороту та матеріаловіддачі (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Ефективність використання оборотного капіталу ПП «Кванта – ЛЧ», 2023-2025 рр.

Показники	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2025р. до 2023р.	
				+, -	у %
Виробничі витрати за мінусом амортизації, тис. грн	3701	3861	4760	+1059	128,6
Середньорічна вартість, тис. грн	313	188	250	-63	79,9
Коефіцієнт обороту ОК	12,0	20,5	19,0	+7,0	158,3
Коефіцієнт завантаженості	0,08	0,05	0,06	-0,02	75,0
Тривалість періоду обороту, днів	30,4	17,8	19,2	-11,2	63,2
Тривалість 1 обороту, днів	2,5	0,9	1,3	-1,2	52,0
Чистий дохід	3469	3956	4929	+1460	142,1
Фондовіддача	11,0	21,0	26,4	+15,4	240,0
Матеріальні витрати	512	487	607	+95	118,6
Матеріальні віддачі	6,8	8,1	8,5	+1,7	125,0
Матеріальні місткості	0,1	0,1	0,05	-0,05	50,0

Джерело: розраховано за фінансово-економічною звітністю ПП «Кванта-ЛЧ».

Важливим етапом оцінки ефективності використання виробничого потенціалу підприємства є аналіз показників рентабельності, які найбільш повно характеризують результативність господарської діяльності підприємства, ефективність використання виробничих ресурсів, капіталу та рівень прибутковості виробництва. Рентабельність відображає співвідношення отриманого прибутку до використаних ресурсів або здійснених витрат та дає можливість оцінити ефективність функціонування підприємства в цілому. Аналіз показників рентабельності дозволяє визначити рівень економічної ефективності діяльності підприємства, виявити резерви підвищення прибутковості та обґрунтувати напрями покращення використання виробничого потенціалу. Для оцінки ефективності діяльності ПП «Кванта-ЛЧ» доцільно проаналізувати основні показники рентабельності підприємства, які характеризують прибутковість виробничої, операційної та фінансової діяльності підприємства (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Аналіз показників рентабельності господарської діяльності
ПП «Кванта-ЛЧ», %**

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2025 р. до 2023 р.	
				+/-	%
Валова рентабельність виробничих витрат	8,75	10,26	10,05	+1,30	114,9
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	0,920	0,907	0,935	+0,015	101,6
Коефіцієнт окупності чистого доходу	1,087	1,103	1,090	+0,003	100,3
Рентабельність основної діяльності	15,29	12,37	14,10	-1,19	92,2
Рентабельність операційної діяльності	-12,25	-13,70	8,40	+20,65	168,0
Рентабельність звичайної діяльності	20,10	21,99	22,85	+2,75	113,7
Рентабельність господарської діяльності	5,67	6,08	6,30	+0,63	111,1
Валова рентабельність виручки	8,04	9,30	9,20	+1,16	114,4
Чиста рентабельність виручки	5,22	5,51	5,60	+0,38	107,3
Рентабельність активів	13,04	13,03	13,20	+0,16	101,2
Рентабельність пасивів	13,04	13,03	13,20	+0,16	101,2
Рентабельність власного капіталу	13,48	17,65	18,10	+4,62	134,3

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПП «Кванта-ЛЧ»

Отже, аналіз показників рентабельності ПП «Кванта-ЛЧ» за 2023–2025 рр. свідчить про неоднозначну, але в цілому позитивну динаміку ефективності використання виробничого потенціалу підприємства. У 2025 р. спостерігається зростання більшості показників прибутковості порівняно з

2023 р., зокрема рентабельності звичайної діяльності, господарської діяльності та власного капіталу, що свідчить про підвищення загальної ефективності управління ресурсами підприємства. Водночас частина показників, таких як рентабельність основної та операційної діяльності, демонструє коливання, що може бути пов'язано зі зміною структури витрат та впливом зовнішніх економічних факторів. Незважаючи на це, у 2025 р. спостерігається стабілізація більшості коефіцієнтів, а рентабельність активів і пасивів залишається стабільною, що свідчить про ефективне використання майнового потенціалу підприємства. Загалом результати підтверджують поступове зміцнення фінансової стійкості та ефективності виробничої діяльності ПП «Кванта-ЛЧ».

У результаті проведеного аналізу ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» встановлено, що у 2023–2025 рр. підприємство демонструє загалом позитивні тенденції розвитку. Зростання обсягів реалізації та прибутку свідчить про підвищення результативності господарської діяльності. Таким чином, ПП «Кванта-ЛЧ» характеризується поступовим зміцненням виробничого потенціалу, підвищенням ефективності використання ресурсів та покращенням фінансових результатів, однак потребує подальшої модернізації матеріально-технічної бази та оптимізації структури оборотних активів.

Висновки до Розділу 2

У результаті проведеного аналізу ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» за період 2023–2025 рр. встановлено, що підприємство функціонує в умовах поступового підвищення результативності господарської діяльності та зміцнення фінансово-економічних позицій. Узагальнення отриманих результатів дає підстави для формування таких ключових висновків.

Аналіз фінансових результатів засвідчив позитивну динаміку розвитку підприємства. Чистий дохід від реалізації продукції стабільно зростає, що свідчить про розширення ринків збуту та збільшення обсягів виробництва. Важливим результатом є перехід підприємства від збиткової операційної діяльності у 2023–2024 рр. до отримання операційного прибутку у 2025 р., що є свідченням підвищення ефективності управління витратами та оптимізації виробничих процесів. Зростання чистого прибутку підтверджує загальне покращення фінансових результатів діяльності підприємства. Показники оборотності оборотного капіталу демонструють позитивні зміни, зокрема прискорення обороту та зростання фондівіддачі, що свідчить про більш раціональне використання оборотних ресурсів, скорочення тривалості операційного циклу та підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами. Водночас коливання окремих показників вказують на необхідність удосконалення системи управління оборотними активами.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що ПП «Кванта-ЛЧ» характеризується поступовим зміцненням виробничого потенціалу, підвищенням ефективності використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів та покращенням загальних фінансових результатів діяльності. Водночас виявлені окремі диспропорції у структурі оборотних активів та потреба в подальшому технічному оновленні виробничої бази визначають необхідність реалізації заходів щодо оптимізації управління ресурсами, модернізації обладнання та підвищення інноваційної складової розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПП «КВАНТА-ЛЧ»

Ефективне використання виробничого потенціалу є ключовою умовою забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Для будь-якого підприємства, незалежно від галузевої специфіки, раціональне використання виробничих ресурсів, основних засобів, трудового потенціалу та оборотного капіталу визначає рівень продуктивності, собівартості продукції та кінцевих фінансових результатів.

В умовах посилення конкуренції та зростання вартості ресурсів особливого значення набуває впровадження заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання виробничого потенціалу. До основних загальних напрямів підвищення ефективності діяльності підприємств належать: модернізація та оновлення основних засобів; впровадження інноваційних технологій виробництва; оптимізація структури та використання оборотного капіталу; зниження матеріаломісткості продукції; підвищення продуктивності праці; удосконалення системи управління витратами та цифровізація виробничих і логістичних процесів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Основні напрями підвищення ефективності виробничого потенціалу підприємства

Напрямок	Зміст заходів	Очікуваний результат
Технічне оновлення	Заміна зношеного обладнання, модернізація ліній	Зростання продуктивності та фондівддачі
Управління витратами	Контроль собівартості, оптимізація закупівель	Зниження виробничих витрат
Оборотний капітал	Прискорення оборотності запасів і дебіторки	Підвищення ліквідності
Інновації	Впровадження сучасних технологій обробки	Покращення якості продукції
Управління персоналом	Підвищення кваліфікації працівників	Зростання продуктивності праці

Джерело: сформовано автором

З урахуванням результатів проведеного аналізу встановлено, що для ПП «Кванта-ЛЧ» пріоритетного значення набувають заходи, спрямовані на підвищення ефективності використання основних засобів, оптимізацію оборотного капіталу та зниження рівня виробничих витрат. Саме ці напрями дозволяють забезпечити більш раціональне використання наявного виробничого потенціалу, підвищити продуктивність діяльності та покращити фінансові результати підприємства. У першу чергу, доцільним є продовження модернізації обладнання для обробки натурального каменю, що дозволить підвищити технічний рівень виробництва, скоротити тривалість виробничого циклу та покращити якість готової продукції. Паралельно важливо поступово скорочувати частку зношених основних засобів шляхом їх своєчасного оновлення, що сприятиме зниженню витрат на ремонт і обслуговування та підвищенню надійності виробничого процесу.

Не менш важливим напрямом є оптимізація управління запасами сировини та матеріалів, що дозволить уникнути їх надлишкового накопичення, зменшити витрати на зберігання та забезпечити більш ефективне використання оборотних коштів. У цьому ж контексті особливу увагу слід приділити посиленню контролю за дебіторською заборгованістю, оскільки своєчасне надходження коштів безпосередньо впливає на ліквідність і фінансову стійкість підприємства.

Доцільним ми вважаємо, впровадження елементів автоматизації виробничого планування та управління, зокрема використання сучасних інформаційних систем, що дозволить підвищити точність планування, зменшити вплив людського фактору та покращити координацію виробничих процесів. Окремої уваги потребує розширення використання енергоефективних технологій у процесі видобутку та обробки граніту, що сприятиме зниженню енергоспоживання та зменшенню собівартості продукції.

У межах запропонованих заходів пріоритетного значення набуває підвищення рівня фондовіддачі та прискорення оборотності оборотних

коштів, оскільки саме ці показники мають визначальний вплив на ефективність використання виробничого потенціалу та формування фінансових результатів діяльності підприємства. Впровадження запропонованих заходів сприятиме зростанню загальної ефективності функціонування ПП «Кванта-ЛЧ», підвищенню рівня його прибутковості та посиленню конкурентних переваг на ринку. Для забезпечення системності та комплексного представлення запропонованих заходів щодо підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» доцільним є їх групування за ключовими напрямками впливу на результати діяльності підприємства. Це дозволяє комплексно оцінити очікувані результати впровадження управлінських рішень, а також визначити їхній вплив на ключові показники ефективності функціонування підприємства. Узагальнений перелік основних заходів наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

План заходів з підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ»

Захід	Суть впровадження	Очікуваний ефект
Модернізація обладнання	Оновлення ліній обробки каменю	Зростання продуктивності на 10–15%
Автоматизація планування	Впровадження ERP-системи	Зменшення витрат часу та помилок
Оптимізація запасів	Впровадження системи нормування	Зниження складських витрат
Контроль дебіторки	Встановлення лімітів та графіків оплат	Покращення ліквідності
Енергоефективність	Використання сучасних технологій різання	Зниження енергоспоживання
Підвищення кваліфікації персоналу	Навчання та тренінги	Підвищення продуктивності праці

Джерело: сформовано автором

Для ПП «Кванта-ЛЧ», яке здійснює видобуток каменю та виготовлення виробів з нього, підвищення ефективності виробничого потенціалу є ключовим напрямом стратегічного розвитку. Це зумовлено високою капіталомісткістю виробництва, залежністю від природно-ресурсної бази, а також значною конкуренцією на ринку будівельних матеріалів. Формування

ефективної стратегії розвитку виробничого потенціалу передбачає реалізацію комплексу заходів, спрямованих на модернізацію виробництва, оптимізацію витрат та підвищення продуктивності праці (рис. 3.1).

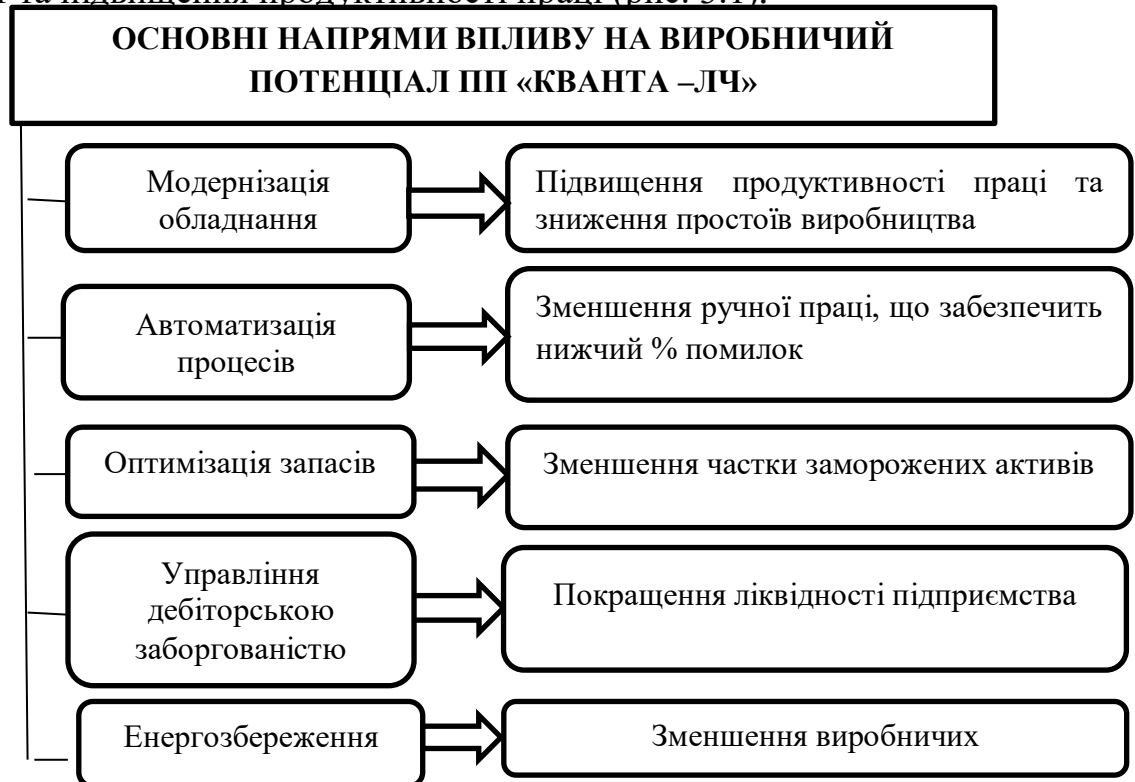

Рис. 3.1 Напрями впливу на виробничий потенціал ПП «КВАНТА – ЛЧ»

Джерело: сформовано автором

Впровадження запропонованих заходів передбачає підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» за рахунок зростання продуктивності обладнання, скорочення виробничих витрат та покращення фінансових результатів діяльності підприємства. Для оцінки доцільності реалізації запропонованих заходів проведемо прогноз економічних результатів їх впровадження. Було визначено потребу підприємства у фінансових ресурсах для реалізації заходів із модернізації та підвищення ефективності виробничого потенціалу (табл. 3.3).

Дані таблиці 3.3 свідчать, що загальний обсяг необхідних інвестицій для реалізації заходів із підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» становить 2400 тис. грн. Найбільшу частку витрат передбачено на модернізацію обладнання, що є обґрунтованим з

огляду на виробничу специфіку підприємства та необхідність підвищення технічного рівня виробництва.

Таблиця 3.3

Розрахунок потреби в інвестиціях для реалізації заходів з підвищення ефективності виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ», тис. грн

Напрями витрат	Обсяг витрат	Джерело фінансування
Модернізація обладнання для обробки каменю	1250	Банківський кредит
Монтаж та налаштування обладнання	340	Власні кошти
Впровадження ERP-системи	185	Власні кошти
Енергоефективні технології	270	Власні кошти
Навчання персоналу	65	Власні кошти
Формування додаткового оборотного капіталу	210	Власні кошти
Інші організаційні витрати	80	Власні кошти
Всього	2400	

Джерело: сформовано автором

Очікується, що впровадження запропонованих заходів сприятиме зростанню обсягів реалізації продукції та підвищенню ефективності використання виробничих ресурсів підприємства (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Прогнозний розрахунок обсягів реалізації продукції ПП «Кванта-ЛЧ»

Показник	2025 р.	2026 р.	2027 р.	2028 р.
Обсяг реалізації продукції, т	820	910	1015	1090
Середня ціна реалізації, грн/т	6010	6280	6540	6890
Виручка від реалізації, тис. грн	4929	5715	6638	7510

Джерело: розраховано автором

Як розраховано у табл. 3.4, у результаті впровадження запропонованих заходів прогнозується зростання обсягів реалізації продукції та виручки підприємства. Зокрема, обсяг виручки зросте з 4929 тис. грн у 2025 р. до 7510 тис. грн у 2028 р., що свідчить про підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства. Одночасно із зростанням обсягів виробництва очікується оптимізація структури витрат та зниження їх

питомого рівня за рахунок модернізації обладнання, автоматизації процесів та впровадження енергоощадних технологій (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Прогноз виробничих витрат ПП «Кванта-ЛЧ» після впровадження заходів

Показник	2025 р.	2026 р.	2027 р.	2028 р.
Матеріальні витрати, тис. грн	1960	2145	2330	2460
Витрати на оплату праці, тис. грн	1185	1290	1415	1520
Витрати на електроенергію, тис. грн	540	515	490	470
Амортизаційні відрахування, тис. грн	390	425	460	490
Інші виробничі витрати, тис. грн	685	720	760	805
Всього витрат	4760	5095	5455	5745

Джерело: розраховано автором

За даними таблиці можемо зробити висновки, що незважаючи на збільшення загального обсягу витрат унаслідок розширення виробництва, темпи їх зростання є нижчими за темпи зростання виручки. Зниження витрат на електроенергію планується досягти завдяки впровадженню комплексу енергоефективних технологій, зокрема: встановленню частотних перетворювачів на електродвигуни обладнання для обробки каменю, заміні застарілих електродвигунів на енергоощадні двигуни класу IE3, модернізації системи освітлення виробничих приміщень із використанням LED-технологій, впровадженню автоматизованої системи контролю та обліку енергоспоживання, а також оптимізації режимів роботи виробничого обладнання шляхом використання ERP-системи. Реалізація зазначених заходів сприятиме скороченню непродуктивних витрат електроенергії та підвищенню загальної енергоефективності виробництва. Ефективність впровадження енергоощадних технологій підтверджується прогнозованим зниженням витрат (Додаток В), що свідчить про позитивний вплив запропонованих заходів на зниження собівартості продукції та підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства. Крім того, впровадження енергоефективних технологій дозволить поступово зменшити витрати на електроенергію, що позитивно вплине на рівень собівартості продукції. Для узагальнення отриманих результатів

впровадження заходів доцільно розрахувати прогнозний економічний ефект та ключові показники ефективності

Таблиця 3.6

Оцінка економічного ефекту від підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ»

Показник	Значення
Приріст виручки у 2026 р. порівняно з 2025 р., тис. грн	786
Економія витрат за рахунок енергоефективності, тис. грн	25
Орієнтовний приріст прибутку, тис. грн	811
Рентабельність інвестицій, %	33,8
Орієнтовний строк окупності, років	3,0

Джерело: сформовано автором

Показники економічного ефекту розраховано на основі прогнозних даних щодо зміни виручки та витрат підприємства.

Приріст виручки визначався за формулою:

$$\Delta B = B_1 - B_0, \quad (1)$$

де B_1 – виручка у 2026 р.; B_0 – виручка у 2025 р., тоді $\Delta B = 5715 - 4929 = 786$ тис. грн.

Економія витрат за рахунок енергоефективних технологій розраховувалася за формулою:

$$E_B = B_{e0} - B_{e1}, \quad (2)$$

де B_{e0} – витрати на електроенергію у 2025 р.; B_{e1} – витрати на електроенергію у 2026 р., отже $E_B = 540 - 515 = 25$ тис. грн.

Орієнтовний приріст прибутку визначався за формулою:

$$\Delta \Pi = \Delta B + E_B, \quad (3)$$

де $\Delta \Pi$ – приріст прибутку, отримуємо $\Delta \Pi = 786 + 25 = 811$ тис. грн.

Рентабельність інвестицій розраховувалася за формулою:

$$ROI = (\Delta \Pi / I) \times 100 \%, \quad (4)$$

де I – загальний обсяг інвестицій, тоді $ROI = (811 / 2400) \times 100 = 33,8 \%$. Строк окупності інвестицій визначався за формулою:

$$T_{ок} = I / \Delta \Pi, \quad (5)$$

де Ток – строк окупності інвестицій, тоді $\text{Ток} = 2400 / 811 = 2,96 \approx 3,0$ роки.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить ПП «Кванта-ЛЧ» суттєво підвищити ефективність використання виробничого потенціалу, забезпечити зростання обсягів реалізації продукції, покращити структуру витрат та зміцнити фінансову стійкість підприємства. Розраховані показники підтверджують економічну доцільність впровадження запропонованих заходів та їх позитивний вплив на результати діяльності підприємства.

Висновки до Розділу 3

Проведене дослідження дозволило оцінити сучасний стан використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ» та обґрунтувати напрями підвищення ефективності його функціонування. За результатами аналізу встановлено, що підприємство володіє достатнім виробничим потенціалом для забезпечення стабільної діяльності, проте існує низка проблем, пов'язаних із необхідністю технічного оновлення виробничої бази, підвищення рівня автоматизації управлінських процесів та більш раціонального використання наявних ресурсів.

З метою підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства запропоновано комплекс заходів, який передбачає модернізацію обладнання для обробки каменю, впровадження ERP-системи, застосування енергоефективних технологій, підвищення кваліфікації персоналу та забезпечення необхідного рівня оборотного капіталу. Прогнозні розрахунки свідчать, що впровадження запропонованих заходів матиме позитивний вплив на результати господарської діяльності підприємства. Зокрема, очікується зростання обсягів реалізації продукції, що супроводжуватиметься збільшенням виручки від реалізації, а впровадження енергоефективних технологій сприятиме зниженню витрат на електроенергію, тоді як модернізація виробництва та оптимізація бізнес-процесів забезпечать підвищення продуктивності праці та ефективності використання виробничих ресурсів.

Отже, реалізація запропонованого комплексу заходів забезпечить підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ», сприятиме зміцненню його фінансово-економічного стану, підвищенню конкурентоспроможності продукції та створить передумови для стабільного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті проведеного дослідження було здійснено комплексне теоретичне та практичне обґрунтування особливостей формування, оцінки та підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства на прикладі ПП «Кванта-ЛЧ». У ході дослідження встановлено, що виробничий потенціал є однією з ключових економічних категорій, яка визначає можливості підприємства щодо здійснення виробничо-господарської діяльності, забезпечення конкурентоспроможності, досягнення високих фінансових результатів та адаптації до змін зовнішнього середовища. Визначено, що виробничий потенціал являє собою інтегровану систему взаємопов'язаних ресурсів, виробничих можливостей, технологій та управлінських рішень, ефективне використання яких забезпечує стабільний розвиток підприємства та підвищення результативності його функціонування.

У першому розділі роботи узагальнено наукові підходи до трактування сутності понять «потенціал», «потенціал підприємства» та «виробничий потенціал». Встановлено, що сучасні підходи до визначення виробничого потенціалу ґрунтуються не лише на ресурсному аспекті, а й враховують управлінські, інноваційні, функціональні та стратегічні характеристики діяльності підприємства. Проведена систематизація класифікаційних ознак виробничого потенціалу дозволила визначити його основні структурні складові та напрями реалізації. Також було досліджено чинники формування виробничого потенціалу, серед яких вагоме значення мають рівень технічного забезпечення, кадровий потенціал, фінансові можливості підприємства, рівень інноваційного розвитку, стан ринку та вплив зовнішнього економічного середовища. Окрему увагу приділено методичним підходам до оцінки ефективності використання виробничого потенціалу, зокрема ресурсному, результативному, функціональному та інтегральному підходам, що дозволяють комплексно оцінити рівень використання ресурсів підприємства та виявити резерви підвищення ефективності діяльності.

У другому розділі проведено комплексний аналіз ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ». Встановлено, що підприємство характеризується наявністю потужної виробничої бази, власної сировинної бази та сучасного обладнання для обробки натурального каменю, що забезпечує повний виробничий цикл та дозволяє виготовляти конкурентоспроможну продукцію високої якості. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства засвідчив позитивну динаміку основних показників упродовж 2023–2025 рр. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції зріс з 3469 тис. грн до 4929 тис. грн, що свідчить про збільшення обсягів реалізації продукції та розширення виробничої діяльності. Позитивною тенденцією є також зростання чистого прибутку підприємства та покращення результатів операційної діяльності, що свідчить про підвищення ефективності використання виробничих ресурсів.

Проведений аналіз структури активів показав, що у структурі майна підприємства переважають необоротні активи, частка яких у 2025 році становила 87,7 %, що є характерним для підприємств виробничої сфери та свідчить про значну капіталомісткість діяльності ПП «Кванта-ЛЧ». Водночас позитивною тенденцією є зростання вартості основних засобів та поступове оновлення матеріально-технічної бази підприємства. Аналіз показників руху та ефективності використання основних засобів засвідчив підвищення фондоддачі, зростання фондоозброєності праці та покращення коефіцієнтів оновлення основних засобів, що свідчить про поступове зміцнення виробничого потенціалу підприємства та підвищення ефективності використання технічних ресурсів.

Оцінка ефективності використання оборотного капіталу показала прискорення оборотності оборотних коштів, зменшення тривалості одного обороту та підвищення матеріаловіддачі, що свідчить про покращення системи управління оборотними активами та підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Разом із тим встановлено, що підприємство потребує подальшої оптимізації структури оборотного

капіталу, удосконалення управління дебіторською заборгованістю та підвищення рівня ліквідності.

У третьому розділі було обґрунтовано основні напрями підвищення ефективності використання виробничого потенціалу ПП «Кванта-ЛЧ». Визначено, що найбільш перспективними заходами для підприємства є модернізація обладнання, автоматизація виробничого планування, оптимізація запасів та дебіторської заборгованості, впровадження енергоефективних технологій і підвищення кваліфікації персоналу. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити продуктивність праці, скоротити виробничі витрати, прискорити оборотність оборотних коштів та покращити фінансові результати діяльності підприємства.

Розрахунок прогнозного економічного ефекту підтвердив доцільність впровадження запропонованих заходів. Очікується зростання обсягів реалізації продукції, підвищення прибутковості діяльності та покращення показників ефективності використання виробничого потенціалу. Зокрема, модернізація обладнання та впровадження енергоефективних технологій сприятимуть зниженню виробничих витрат і підвищенню конкурентоспроможності продукції підприємства на ринку.

Отже, результати проведеного дослідження підтверджують, що ефективне формування та використання виробничого потенціалу є визначальною умовою забезпечення стабільного розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та покращення фінансово-економічних результатів діяльності. Реалізація запропонованих заходів дозволить ПП «Кванта-ЛЧ» зміцнити свої ринкові позиції, підвищити ефективність використання ресурсів та забезпечити подальший ефективний розвиток підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амоша О. І. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи розвитку. *Економіка України*. 2004. №5. С. 4–12.
2. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т., Заболотна Д.В. Стратегічні ресурси забезпечення економічного потенціалу в контексті інтеграційно-диверсифікаційного розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. С. 398–404. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-398-404>.
3. Ареф'єва О.В., Харчук Т.В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 7. С. 71–76.
4. Бай Ц. Кухарук А. Аналіз конкурентоспроможності підприємства: зміст та фактори впливу. *Економіка та суспільство*. 2024. №66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-92>.
5. Бланк І. О. Управління формуванням капіталу підприємства. – К.: Ніка-Центр, 2000.
6. Валінкевич Н.В., Коценко М.С. Теоретичні аспекти формування конкурентних переваг торговельного підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління : електронний наук.-практ. журн.* 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-17-04-02>.
7. Валінкевич Н., Коценко М. Стратегічні орієнтири ритейл-менеджменту в умовах трансформації сучасної торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2026, №86. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-86>.
8. Васьківська К. В., Лозінська Л. Д., Галімух Ю. О. Економічний потенціал підприємства в умовах змін: суть та характерні особливості. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/9.pdf.
9. Горбач Л. М., Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. М. Горбач, В. О. Котляров. – К.: Кондор, 2024. – 620 с.
10. Гєєць В. М. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку. – К.: Фенікс, 2003.

11. Гусаковська Т. О., Серeda О. О. Економічний потенціал підприємства: сутність та основні складові. *Проблеми економіки*. 2024. № 2 (60). С.130-135.

12. Друкер П. Друкер на кожен день: 366 порад успішному менеджеру П. Друкер. – К.: Основи, 2021. – 400 с.

13. Нусінов В. Я., Шура Н. О., Чубаров Д. В. Роль економічного потенціалу в підвищенні ефективності управління підприємством корпоративного типу. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5231>.

14. Саблук П. Т. Розвиток економіки аграрного сектора України. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2002.

15. Слободянюк В. Економічний потенціал підприємства зміст та складові. *Економіка та суспільство*. 2024, №83. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-163>.

16. Непран А. В., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: підручник. – Харків: ХНАДУ, 2024.

17. Пілецька С., Коритько Т., Лукаржевська-Мялик В. Економічний потенціал розвитку підприємства в системі управління його безпекою. *Економіка та суспільство*. 2022, №44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-34>.

18. Ковальська Л. Економіка підприємства: підручник. Л. Ковальська, І. В. Кривов'язюк. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2024. 700 с.

19. Кузьмін О. Є., Шпак Н. О. Управління потенціалом підприємства. – Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2012.

20. Управління кадровим потенціалом підприємства в умовах війни: виклики сьогодення та перспективи розвитку / Крамар І. Ю. та ін. // Колективна монографія, Тернопіль. 2024. С. 134–148.

21. Руденко С. В. Економічний потенціал підприємства: формування та використання. – Харків: ХНЕУ, 2010.

22. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: КНЕУ, 2001.
23. Халіна, О. Сидоренко Я. Соціально-економічна безпека підприємства як основа національної безпеки в умовах воєнних та структурних трансформацій економіки. *Економіка та суспільство*. 2026, №85. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-186>.
24. Федулова Л. І. Інноваційний потенціал підприємств. – К.: Медінформ, 2010.
25. Taylor, F. W. The Principles of Scientific Management. – New York: Harper & Brothers, 1911.
26. Fayol H. General and Industrial Management /trans. C. Storrs. – London: Pitman, 1949.
27. Taylor F. W. The principles of scientific management. New York: Harper & Brothers, 1911. 144 p.
28. Fayol H. General and industrial management. London: Pitman, 1949. 110 p.
29. Porter M. E. Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors. New York: Free Press, 1980. 396 p.
30. Porter M. E. Competitive advantage: creating and sustaining superior performance. New York: Free Press, 1985. 557 p.
31. Фінансова звітність ПП «КВАНТА-ЛЧ» за 2023-2025 pp.
32. Офіційний сайт ПП «КВАНТА –ЛЧ»: <https://kvantagranit.com.ua>.